

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การที่ประเทศไทยนับศักราชโดยใช้พุทธศักราช (พ.ศ.) บอกเวลาอย่างเป็นทางการ สะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนว่าคนไทยได้ให้ความสำคัญกับพระพุทธศาสนาเป็นอย่างยิ่ง พระพุทธศาสนานับได้ว่าเป็นศาสนาที่มีความเจริญรุ่งเรืองและเป็นศาสนาประจำชาติไทยมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน พระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์นับตั้งแต่สมัยอาณาจักรสุโขทัยเป็นต้นมา ล้วนทรงนับถือศาสนาพุทธ อีกทั้งในรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ ทุกฉบับยังมีการบัญญัติว่า พระมหากษัตริย์ไทยทุกพระองค์ทรงเป็นพุทธมามกะ นั่นคือทรงต้องนับถือศาสนาพุทธ ความสัมพันธ์ระหว่างพระพุทธศาสนากับพระมหากษัตริย์ได้ดำเนินมาอย่างแน่นแฟ้นโดยตลอด แม้ภายหลังพุทธกาลความสัมพันธ์ดังกล่าวก็ยังคงมีอยู่ ดังจะเห็นได้จากพระมหากษัตริย์ทุกยุคสมัยยังทรงทะนุบำรุงพระพุทธศาสนาให้เจริญอยู่คู่ชาติไทยตลอดมา พระพุทธศาสนาจึงดำรงอยู่บนผืนแผ่นดินไทย และเป็นศาสนาประจำชาติไทยจวบจนปัจจุบัน

นอกจากนี้คนไทยกว่าร้อยละ 90 ของประเทศยังนับถือศาสนาพุทธ และสังคมไทยมีวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ผูกพันกับพระพุทธศาสนา หลักธรรมและพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนาจึงหล่อหลอมทำให้คนไทยกลายเป็นคนรักความสงบ รักสันติธรรม มีนิสัยโอบอ้อมอารี มีความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน การที่พุทธศาสนาได้ฝังรากลงในจิตใจของคนไทยนี้เอง พระพุทธศาสนาจึงมีอิทธิพลต่อคนไทยทั้งในด้านการดำเนินชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี การเมืองการปกครอง ศิลปกรรม รวมถึงทัศนคติในการมองโลกและการใช้ชีวิตของคนไทย

ในสมัยพุทธกาล พระพุทธเจ้าทรงมีการเผยแผ่ศาสนาทั้งหลักการ และหลักปฏิบัติแตกต่างกันไปตามกาลเทศะและบุคคลที่จะทรงสั่งสอน การพิจารณาวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระองค์เริ่มตั้งแต่ คุณสมบัติของผู้สอน ลีลาการสอนและหลักการสอน โดยมีคุณสมบัติของผู้สอนหรือนักเผยแผ่ ดังที่สิริพิชญ์ เดชะไกรศรี (2549) ได้ศึกษาไว้ ดังนี้

คุณสมบัติของผู้สอน

พุทธวิธีในการสอนนั้นต้องเริ่มต้นจากปรัชญาขั้นพื้นฐานอันได้แก่ กัลยาณมิตรและมีสติปัญญาไหวพริบที่ชาญฉลาดเป็นเบื้องต้น จากนั้นต้องประกอบด้วยหลักของนักเผยแผ่กับผู้ฟัง หรือผู้สอนกับผู้เรียนที่มีความสัมพันธ์กันในฐานะเป็นกัลยาณมิตรเป็นอันดับต่อไป เพราะในทางพระพุทธศาสนาถือว่า ผู้เผยแผ่กับผู้ฟังหรือผู้สอนกับผู้เรียนนั้นต้องประสานสัมพันธ์กัน มีความกรุณาต่อกันโดยเฉพาะในด้านการอบรมสั่งสอนนั้น ย่อมเป็นส่วนประกอบที่สำคัญให้เกิดคุณลักษณะของผู้สอนซึ่งเรียกว่า องค์คุณของกัลยาณมิตร ดังนั้นพระธรรมกถึกหรือนักเผยแผ่พุทธธรรมที่ดีจึงมีลักษณะคุณสมบัติซึ่งเป็นองค์ของกัลยาณมิตร 7 ประการ ดังนี้

1. ปิโย เป็นที่รักเป็นที่พอใจ ในฐานะเป็นที่สหายและสนิทสนม ชวนให้อยากเข้าไปปรึกษาไต่ถาม
2. ครุ เป็นที่เคารพ ในฐานะประพฤตินสมควรแก่ฐานะ ให้เกิดความรู้สึกรับรองใจ เป็นที่พึ่งได้และปลอดภัย
3. ภาวนีโย เป็นที่ยกย่อง ในฐานะทรงคุณ คือ ความรู้และภูมิปัญญาแท้จริง ทั้งเป็นผู้ฝึกอบรมและปรับปรุงตนอยู่เสมอ ควรเอาอย่าง ทำให้ระลึกและเอ๋ยอ้างด้วยซาบซึ้งภูมิใจ
4. วตฺตา จ เป็นนักพูด รู้จักชี้แจงให้เข้าใจ รู้ว่าเมื่อไรควรพูดอะไรอย่างไร คอยให้คำแนะนำว่ากล่าวตักเตือน เป็นที่ปรึกษาที่ดี
5. วจนฺกุขโม เป็นผู้อดทนต่อถ้อยคำ คือ พร้อมทั้งจะรับฟังคำปรึกษา ชักถาม คำเสนอแนะ วิพากษ์วิจารณ์ อดทน ฟังได้ไม่เบื่อ ไม่ฉุนเฉียว
6. คมภีรณฺจ กถิ กตฺตา เป็นผู้พูดด้วยถ้อยคำลึกซึ้งได้ สามารถอธิบายเรื่องยุ่งยากซับซ้อนให้เข้าใจ และให้เรียนรู้เรื่องราวที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นไป
7. โน จฏฐานเณ นิโยชเย ไม่ชักนำในในฐานะ คือไม่แนะนำในเรื่องเหลวไหล หรือชักจูงไปในทางเสื่อมเสีย

ลีลาการสอน

การสอนของพระพุทธเจ้าแต่ละครั้ง แม้ที่เป็นเพียงธรรมมีกถา หรือการสนทนาทั่วไป ซึ่งมีใช้คราวที่มีความมุ่งหมายเฉพาะพิเศษ ก็จะดำเนินไปอย่างสำเร็จผลดี โดยมีองค์ประกอบที่เป็นคุณลักษณะที่เรียกได้ว่า เป็นลีลาในการสอน มี 4 ประการ คือ

1. สันทสฺสนา ชี้แจงให้เห็นชัด คือ จะสอนอะไร ก็ชี้แจงจำแนกแยกแยะอธิบาย และแสดงเหตุผลให้ชัดเจน จนผู้ฟังเข้าใจแจ่มแจ้ง เห็นจริงเห็นจัง ดังจูงมือไปดูเห็นกับตา

2. สมาทปนา ชวนใจให้อาการับเอาไปปฏิบัติ คือ สิ่งใดควรปฏิบัติหรือห้าทำ ก็แนะนำหรือบรรยายให้ซาบซึ้งในคุณค่า มองเห็นความสำคัญที่จะต้องฝึกฝนบำเพ็ญจนใจยอมรับ อยากลงมือทำ หรือนำไปปฏิบัติ

3. สมุตเตชนา รั้าใจให้อาหาญแกล้วกล้า คือ ปลุกรั้าใจให้กระตือรือร้น เกิดความอุตสาหะ มีกำลังใจแข็งขัน มั่นใจที่จะทำให้อสำเร็จจงได้ สู้งาน ไม่หวั่นระย่อ ไม่กลัวเหน้อย ไม่กลัวยาก

4. สัมปหังสนา ปลอบขโลมใจให้สดชื่นร่าเริง คือ บำรุงจิตให้เข้มแข็งเบิกบาน โดยชี้ให้เห็นผลดี หรือคุณประโยชน์ที่จะได้รับและทางที่จะก้าวหน้าบรรลุผลสำเร็จยิ่งขึ้นไป ทำให้ผู้ฟังมีความหวังและร่าเริงเบิกบานใจ

หลักการสอน

พระพุทธองค์ได้ตรัสองค์แห่งธรรมกถึก 5 ประการ คือ

1. อนุปุพพิกถิ กล่าวความไปตามลำดับ คือ แสดงหลักธรรม หรือเนื้อหาวิชาตามลำดับความง่ายยากลุ่มลึก มีเหตุผลสัมพันธ์ต่อเนื่องกันไปโดยลำดับ
2. ปริยายทสฺสาวี ชี้แจงยกเหตุผลมาแสดงให้เข้าใจ คือ ชี้แจงให้เข้าใจชัดในแต่ละแง่แต่ละประเด็น โดยอธิบายขยายความ ยกย่องไปต่างๆ ตามแนวเหตุผล
3. อนุทยตี ปฏิจฺจ แสดงธรรมด้วยอาศัยเมตตา คือ สอนเขาด้วยจิตเมตตา มุ่งจะให้เป็นประโยชน์แก่เขา
4. น อามิสฺนุตโร ไม่แสดงธรรมด้วยเห็นแก่อามิส คือ สอนเขามีใช้เพราะมุ่งที่ตนจะได้ลาภหรือผลประโยชน์ตอบแทน
5. อุตฺตานญฺจ ปรญฺจ อนุปฺหฺจ แสดงธรรมไม่กระทบตนและผู้อื่น คือ สอนตามหลักตามเนื้อหา มุ่งแสดงอรรถ แสดงธรรม ไม่ยกตน ไม่เสียดสีข่มผู้อื่น

นอกจากนี้ในสมัยพุทธกาล พระพุทธเจ้าทรงเสด็จไปแสดงธรรม แก่พุทธศาสนิกชนทุกระดับชั้นด้วยพระองค์เอง โดยทรงใช้พุทธวิธีการสอนในรูปแบบต่างๆ จนทำให้พระพุทธศาสนาแพร่หลายไปทั่วประเทศอินเดีย ในประเทศไทย สมัยหลังพุทธกาลเจริญรุ่งเรืองที่สุดในสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช ผู้ทรงเป็นกษัตริย์ที่ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการปกครองประชาชน และได้ทรงส่งพระสมณทูต 9 สายไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปยังประเทศต่างๆ ในสมัยปัจจุบันได้มีวิวัฒนาการรูปแบบการเผยแผ่ธรรมะเชิงรุกต่างๆ ทั้งในส่วนของพระสงฆ์ และคฤหัสถ์ในส่วนของพระสงฆ์ ได้แก่ การศึกษาสงเคราะห์ และการสาธารณสงเคราะห์ ส่วนของคฤหัสถ์ ก็มีการจัดการเผยแผ่ธรรมะเชิงรุก ในรูปแบบการจัดกิจกรรมต่างๆ ทางพระพุทธศาสนา

โดยได้นำหลักธรรมสำคัญ เช่น เบญจศีล เบญจธรรม พรหมวิหาร 4 ขวาวาธรรม 4 ทิศ 6 และ อบายมุข 6 มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบัน

จากพุทธวิธีในการสอนและวิธีการเผยแผ่ธรรมะของพระพุทธเจ้า เป็นแนวทางสำคัญในการเผยแผ่ธรรมะของพระสงฆ์สืบเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน อย่างไรก็ตามการที่จะทำให้หลักธรรมคำสอนของพระพุทธองค์จะเข้าถึงจิตใจคนนั้น นอกจากจะมีธรรมะที่ลึกซึ้ง ตรงตามความจริง และเห็นผลได้ไม่จำกัดกาลของพระพุทธองค์แล้ว ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นธรรมทูต หรือพระที่ทำหน้าที่ในการถ่ายทอดพุทธธรรมต้องมีความรู้ความเข้าใจในธรรมะนั้นอย่างแตกฉาน ที่สำคัญคือต้องมีแนวทางเทคนิคในการสื่อสารเพื่อเผยแผ่ธรรมะออกสู่ประชาชน ทั้งมีอุปายในการสอน และมีสื่อในการสอน เพื่อให้การสื่อสารนั้นเป็นไปอย่างรวดเร็วและสัมฤทธิ์ผล ด้วยเหตุนี้ปัจจุบันในวงการสงฆ์ของไทย จึงเกิดพระธรรมทูต หรือ ธรรมแอมบาสเดอร์ขึ้น โดยการปรับปรุงนำเสนอธรรมะที่ไม่เพียงเน้นเนื้อหาสาระทางธรรมในการถ่ายทอดธรรมะอย่างเดียว แต่ยังผนวกเอาความรู้ทางโลกมาใช้เป็นกลวิธีที่สำคัญในการเผยแผ่ธรรมะไปยังประชาชน อีกทั้งมีการนำสื่อการสอนธรรมะมาใช้ประกอบการสอน จึงทำให้การสอนธรรมะนั้นมีประสิทธิภาพ และมีพลังในการสื่อสารไปสู่ผู้ฟังไม่จำกัดเพศ วัย เวลาและสถานที่มากยิ่งขึ้น

ปรากฏการณ์การใช้สื่อเพื่อเผยแผ่ธรรมะและผนวกนำความรู้ทางโลกและทางธรรมเข้าไว้ด้วยกัน เริ่มต้นจากท่านพุทธทาสภิกขุ (พระธรรมโกศาจารย์) ท่านพุทธทาสภิกขุเป็นพระยุคแรกที่เริ่มเอาความรู้ทางโลกมาอธิบายทางธรรม และเป็นพระรูปแรกที่ลุกขึ้นยืนพูดแล้วคนแตกตื่นไปทั่วประเทศ โดยมีหลักในการเผยแผ่ธรรมะ ที่เรียกว่า “ภาษาคน ภาษาธรรม” ท่านพระพุทธทาสภิกขุได้นำเทคนิคการใช้ภาษาคนร่วมกับภาษาธรรม ทั้งยังเป็นพระนักเทศน์ที่ได้ริเริ่มการเทศน์ในรูปแบบของปาฐกถาธรรม ที่ประยุกต์ทั้งรูปแบบ และเนื้อหาของธรรมะให้การแสดงธรรมผสมสมัย อีกทั้งท่านพุทธทาสภิกขุยังฉายสไลด์เป็นสื่อประกอบการเทศน์ ซึ่งถือเป็นการเทศน์รูปแบบใหม่ที่ยังไม่เคยเกิดขึ้นในสังคมไทยมาก่อนในช่วงเวลานั้น นอกจากนี้ท่านพุทธทาสภิกขุยังเป็นทั้งนักเขียนและกวี เมื่อท่านพุทธทาสภิกขุได้ทรงศึกษาถึงพระธรรมคำสอนและสัจธรรมที่ลึกซึ้งแล้ว ท่านก็ได้แต่งหนังสือ และประพันธ์ธรรมบท เพื่อเผยแผ่พุทธธรรมเป็นจำนวนมากกว่า 140 เล่ม จนในยุคของท่าน ได้เกิดหนังสือพิมพ์ราย 3 เดือน ชื่อ “พุทธศาสนา” ซึ่งนับว่าเป็นหนังสือพิมพ์ทางพระพุทธศาสนาฉบับแรกของเมืองไทย ตลอดเวลาที่ดำรงสมณเพศ ท่านพุทธทาสภิกขุตั้งใจศึกษาพระปริยัติอย่างแน่วแน่ พร้อมตั้งมั่นปฏิบัติธรรมอย่างเคร่งครัด โดยคำสอนของท่านพุทธทาสภิกขุเป็นการสอนอย่างถึงแก่นถึงแกน เป็นธรรมะระดับโลกุตระ ซึ่งพุทธศาสนิกชนส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นธรรมะขั้นสูง และไม่เหมาะกับฆราวาส ผู้ยังอยู่ในกระแสแห่งโลกียะ แต่ท่านพุทธทาสภิกขุตระหนัก

ว่า ธรรมะเหล่านี้คือแก่นแท้ของพระพุทธศาสนา คำสอนทั้งหลายของท่านพุทธทาสภิกขุ แท้จริงแล้วก็คือการสกัดพระสูตรให้ออกมาเป็นภาษาพูด และพระอภิธรรมให้ออกมาเป็นภาษาชาวบ้าน โดยข้อธรรมที่ท่านพุทธทาสภิกขุเน้นย้ำมากที่สุดคือเรื่องสุญญตา จนทำให้ผู้ศึกษาพระพุทธศาสนาหลายคนเรียกท่านว่า “นักรบเพื่อความว่าง” แต่อย่างไรก็ตาม คำสอนของท่านพุทธทาสภิกขุยังรวมไปถึงเรื่องพื้นฐาน เช่น เรื่องการทำงาน และเรื่องการศึกษา ซึ่งคนทั่วไปสามารถนำธรรมะเหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างดี อีกทั้งในสมัยที่ท่านยังมีชีวิตอยู่ ท่านพุทธทาสภิกขุเป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งสวนโมกขพลาราม เพื่อให้เป็นสถานที่ปฏิบัติธรรมและสถานที่เผยแผ่พระพุทธศาสนา มีทั้งคนไทยและคนต่างชาติแวะเวียนมาเป็นจำนวนมาก จึงทำให้วงการพระพุทธศาสนากลับมาตื่นตัวอีกครั้ง

จากนั้นพระสงฆ์ผู้ซึ่งมีเรียกได้ว่าเป็น “สหายธรรม” ของท่านพุทธทาส ซึ่งมีแนวทางในการเผยแผ่ธรรมะของพระพุทธองค์เช่นเดียวกัน คือ หลวงพ่อปัญญา นันทภิกขุ (พระพรหม มังคลาจารย์) หลวงพ่อปัญญา นันทภิกขุได้ดำเนินการเผยแผ่พระพุทธศาสนา โดยที่หลวงพ่อบุญยานันทภิกขุได้เริ่มปฏิวัติรูปแบบการเทศนาแบบดั้งเดิมที่นิ่งเทศนาบนธรรมาสน์ถือใบลาน มาเป็นการยืนพูดปาฐกถาธรรมแบบพูดปากเปล่าต่อสาธารณชน พร้อมทั้งยกตัวอย่างโดยใช้เหตุผลร่วมสมัยทันต่อเหตุการณ์ แม้ในช่วงแรกๆ การสอนของท่านจะได้รับการต่อต้านอยู่บ้าง แต่ต่อมาภายหลังการปาฐกถาธรรมแบบนี้กลับเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป และเมื่อพุทธศาสนิกชนทราบข่าวว่า หลวงพ่อบุญยานันทภิกขุจะไปปาฐกถาธรรมที่ใดก็จะติดตามไปฟังกันเป็นจำนวนมาก จนในที่สุดหลวงพ่อบุญยานันทภิกขุ ได้รับอาราธนาให้เป็นองค์แสดงปาฐกถาธรรมในสถานที่ต่างๆ และเทศนาออกอากาศทั้งทางสถานีวิทยุกระจายเสียง และสถานีวิทยุโทรทัศน์ต่างๆ อีกทั้งหลวงพ่อบุญยานันทภิกขุยังเป็นพระสงฆ์รูปแรกที่ปฏิรูปพิธีกรรมทางศาสนา ของชาวไทยที่ประกอบพิธีกรรมหรรษา ฟุ่มเฟือย โดยเปลี่ยนเป็นประหยัด มีประโยชน์และเรียบง่าย ดังนั้นหลวงพ่อบุญยานันทภิกขุจึงได้รับการขนานนามว่า “ผู้ปฏิรูปพิธีกรรมของชาวพุทธไทย” ในปัจจุบัน

สหายธรรมคนสุดท้ายของท่านพุทธทาส ภิกขุ และพ่อบุญยานันทภิกขุ ซึ่งถือเป็น “พี่น้องร่วมสาบาน” ใน “ยุทธจักรแห่งธรรมะ” คือ พระบุญชวน เขมาภิรัต หรือท่าน บ.ช.เขมาภิรัต (พระราชญาณกวี อดีตเจ้าคณะจังหวัดชุมพร อดีตเจ้าอาวาสวัดขันเงิน ต.วังตะกอก อ.หลังสวน จ.ชุมพร) เป็นพระเถระผู้หนักแน่นมั่นคงในหลักพุทธธรรม และเป็นผู้คงแก่เรียน อีกทั้งยังได้รับการยกย่องว่าเป็นพระสุปฏิบัติ อุษุปฏิบัติ คือ เป็นผู้มีความประพฤติดีงาม และเป็นพระมหาเถระนักปกครองที่ยึดหลักธรรมมาธิปไตย นอกจากนี้พระบุญชวน เขมาภิรัต ยังเป็นกวีที่แท้จริง ดังสมณศักดิ์ที่ว่า “พระราชญาณกวี” งานเขียนบทกลอนสอนธรรมของท่านได้ลงตีพิมพ์ติดต่อกันในหนังสือ “พุทธจักร”

รวมทั้งงานเขียนแปลบทกวีภาษาอังกฤษเป็นบทกวีไทย ที่มีความไพเราะลึกซึ้งมาก โดยท่านใช้นามปากกาว่า “บ.ช.เขมาภีร์” พระบุญชวน เขมาภีร์เป็นพระมหาเถระที่อธิบายขยายธรรมได้ละเอียดลึกซึ้ง หนักแน่นด้วยเหตุผล เป็นที่ประจักษ์แก่ผู้ที่ได้ฟังธรรม หรือได้อ่านถ้อยคำคำสั่งสอนของท่าน ดั้งหนังสือของท่านเล่มหนึ่งที่ชื่อว่า “สนทนากับนายเหตุผล” ซึ่งเป็นหนึ่งใน 100 กว่าเรื่องที่ท่านนิพนธ์ไว้

หลังจากที่การเผยแผ่ธรรมะของ “พระแอมบาสซเดอร์” รุ่นแรก อย่าง “สามสหายธรรม” ต่างอุทิศกายใจ อุทิศชีวิตให้กับการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และฝากผลงานการประกาศธรรมและคำจูนพระพุทธศาสนาอย่างเข้มแข็งจนถึงวาระสุดท้ายของชีวิต “พระแอมบาสซเดอร์” รุ่นต่อมาก็เดินหน้าเผยแผ่ธรรมะเชิงรุกอย่างเอาจริงเอาจัง เริ่มจากพระพยอม กัลยาโณ หรืออีกนามหนึ่งก็คือ พระราชาธรรมนิเทศ เจ้าอาวาสวัดสวนแก้ว ศิษย์ร่วมสถาบันวัดสวนโมกขพลารามของท่านพุทธทาสภิกขุ ในยุคของการเผยแผ่ธรรมะของพระพยอมนั้น ประชาชนส่วนใหญ่กำลังนิยมซื้อหาเทปคาสเซตเพื่อฟังเพลง พระพยอมได้ใช้สื่ออันทันสมัยเพื่อส่งเสริมธรรมะให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น โดยพระพยอม นำบทเทศนาของท่านบันทึกลงบนเทปคาสเซตออกวางขายบนแผงเทปแข่งกับเทปเพลงในยุคนั้น อีกทั้งในสมัยที่สังคมไทยกำลังนิยมจตุคามรามเทพ พระพยอมยังได้เปิดตัวการทำคูกี้จตุคำ “รุ่นจุกคิด 4 คำ รวยโคตร” บรรจุในกระป๋องอะลูมิเนียม โดยรูปแบบคล้ายจตุคามรามเทพ เพื่อเตือนสติผู้นิยมจตุคามรามเทพ ด้านหน้าปั๊มตัวหนังสือว่า “จตุคำ” มีทองคำเปลวติด ส่วนด้านหลังมียันต์คาถามหาเศรษฐี ที่พระพุทธรูปเจ้าทรงสั่งสอนว่า “อุ อ กะ สะ” แปลว่า ขยันหา ขยันเก็บ เลือกกบ เลือกลง ใช้พร้อมลายเซ็นของพระพยอม ลักษณะการเทศน์ของพระพยอมมีลักษณะที่เป็นแบบฉบับเฉพาะตน ทันยุคทันสมัย สนุกสนาน และประชดประชันเพื่อเตือนสติ เนื้อหาต่างๆ ที่หยิบยกเอามาเทศน์ส่วนใหญ่เป็นเหตุการณ์บ้านเมือง ทั้งจากข่าวจากหนังสือพิมพ์และจากทีวี โดยหยิบข่าวมามองผ่านธรรมะ ใช้ไหวพริบในการพลิกมุมมองให้คนมองเห็นธรรมะจากเรื่องราวที่เกิดขึ้นอย่างได้รส ได้อารมณ์ และความสนุกสนานไปพร้อมๆ กัน นอกจากนี้เป็นพระนักเทศน์แล้วยังเป็นพระนักพัฒนา ช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยากด้วยการเปิดมูลนิธิสวนแก้วในปี พ.ศ. 2529 เพื่อช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยากรวมถึงช่วยให้คนยากจนได้ทำงานด้วยการรับบริจาคของเก่าๆ มาซ่อมสร้างใหม่แล้วขายนำเงินมาเป็นสาธารณกุศลสืบไป

ถัดจากสมัยของพระพยอมแล้ว ผู้ที่ทำหน้าที่ในการเผยแผ่ธรรมะในเชิงรุกได้อย่าง “สนุกถึงที่ ซึ่งถึงใจ” คงเป็นใครไปไม่ได้นอกจากพระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต แห่งวัดสร้อยทอง (พระอารามหลวง) พระที่ได้รับการขนานนามจากสื่อสารมวลชนว่า “พระขวัญใจวัยรุ่น” เพราะได้รับความนิยมในหมู่ผู้ฟังกลุ่มวัยรุ่นอย่างมาก พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต สามารถทำให้ธรรมะซึ่งถูกมองเป็น

เรื่องน่าเบื่อ เข้าสู่หัวใจของวัยรุ่น ด้วยรูปแบบการเทศน์ที่สนุกสนาน ภาษาที่ใช้เทศน์ก็เป็นภาษาที่วัยรุ่นกำลังนิยมใช้ นำธรรมะมาผนวกกับสิ่งที่วัยรุ่นยุคนี้กำลังประสบได้อย่างสอดคล้อง จนได้รับเชิญจากบรรดาโรงเรียนระดับประถมและมัธยมให้จัดแสดงธรรมตามโรงเรียนต่างๆ มาโดยตลอด นอกจากนี้พระมหาสมปอง ตาลปุตโต ได้มีโอกาสนำธรรมะของท่านออกเผยแผ่สู่สาธารณชนตามรายการโทรทัศน์ต่างๆ โดยมีแนวคิดที่เรียกว่า “ธรรมะเดลิเวอรี่” จึงทำให้ธรรมะของท่านได้รับความนิยมจากประชาชนทั่วไปด้วย

จนกระทั่งเมื่อปี พ.ศ. 2547 พระมหาอุทิศชัยวิชิตเมธี หรือที่รู้จักกันดีทั่วไปในนามปากกา “ว.วิชิตเมธี” เกิดเมื่อวันที่ 29 มกราคม พ.ศ. 2516 ปัจจุบันอายุ 38 ปี ภูมิลำเนาของท่านอยู่ที่บ้านครึ่งใต้ อ.เชียงของ จ.เชียงราย พระมหาอุทิศชัยวิชิตเมธีเป็นผู้รักการอ่าน รักการเรียนรู้อย่างตั้งแต่วัยเด็ก ท่านสนใจเรียนรู้อะไรในทุกระดับชั้น หลังจากจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พระมหาอุทิศชัยวิชิตเมธีก็ได้ขออนุญาตมารดาบวชเป็นสามเณรที่วัดครึ่งใต้ เมื่อบวชเป็นสามเณร พระมหาอุทิศชัยวิชิตเมธีได้ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนพระปริยัติธรรมแผนกนักธรรม จนจบนักธรรมชั้นเอกจากนั้นจึงย้ายมาพำนักอยู่ที่วัดพระสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย เพื่อศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลี จนสำเร็จการศึกษาเปรียญธรรม 6 ประโยค ต่อมาเมื่ออายุครบ 21 ปี จึงอุปสมบทเป็นพระภิกษุที่พัทธสีมาวัดครึ่งใต้ ต.ครึ่ง อ.เชียงของ จ.เชียงราย และย้ายมาพำนักที่วัดเบญจมบพิตร ในกรุงเทพฯ เพื่อศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกบาลีต่อจนสำเร็จเป็นเปรียญธรรม 9 ประโยค ซึ่งถือเป็นการศึกษาขั้นสูงสุดของคณะสงฆ์ไทย ด้านการศึกษาทางโลกนั้น ท่านสำเร็จการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์บัณฑิต (สังคม-มัธยมศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศึกษา ศษ.บ. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2543) พธ.ม. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย (2546) และจบ ป.ธ.9 จากสำนักวัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม (2543) นอกจากนี้พระมหาอุทิศชัยวิชิตเมธี ยังรับเชิญเป็นวิทยากร บรรยายวิชาการทางพระพุทธศาสนาให้กับหน่วยงานต่างๆ ปัจจุบันพระมหาอุทิศชัยจำพรรษาอยู่ที่วัดไร่เชิงตะวัน จังหวัดเชียงราย และเป็นผู้ก่อตั้งสถาบันวิมุตตยาลัย เพื่อส่งเสริมการศึกษา ค้นคว้า วิจัย และพัฒนาองค์ความรู้ทางพระพุทธศาสนาให้เป็นขุมคลังทางปัญญาสำหรับมนุษยชาติ

พระมหาอุทิศชัยวิชิตเมธี (พระมหาอุทิศชัยวิชิตเมธี) เป็นผู้ซึ่งก่อให้เกิดกระแส “ธรรมะอินเทอร์เนต” ขึ้น พระมหาอุทิศชัยวิชิตเมธีได้สร้างการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ ให้แก่ทั้งผู้ที่สนใจและไม่สนใจธรรมะ เนื่องจากพระมหาอุทิศชัยวิชิตเมธีประสบความสำเร็จในการทำธรรมะให้เป็นเรื่อง “อินเทอร์เนต” ในสังคมไทย และกำลังก้าวไปสู่การทำให้คนไทย “อินธรรม” คือ การทำธรรมะให้ทันสมัย และเข้าไปอยู่ใน

ใจคนไทย พระมหากษัตริย์วชิรเมธีสามารถให้คำอธิบายธรรมได้อย่างแจ่มแจ้งชัดเจน และสามารถตอบปัญหาธรรม ได้อย่าง “เท่าทันโลก” ไม่เพียงเฉพาะปัญหาในแง่เชิงธรรมะ แต่ยังสามารถให้คำตอบปัญหาทางโลกได้อย่างสอดคล้องกับความจริง ทั้งในด้านสังคม การเมือง เศรษฐกิจ แม้กระทั่งความรักซึ่งนับว่าเป็นอีกปัญหาหนึ่งของคนในปัจจุบัน ด้วยเหตุนี้พระมหากษัตริย์วชิรเมธีทำให้ธรรมะที่คล้ายจะเป็นเรื่อง “ไกลตัว” กลับมาเป็นเรื่อง “ใกล้ตัว” คนในสังคมไทยอีกครั้งหนึ่ง นอกจากนี้พระมหากษัตริย์วชิรเมธี ยังเป็นพระนักวิชาการ พระนักคิดนักเขียนพระพุทธศาสนารุ่นใหม่ ทั้งยังเป็นนักปฏิบัติธรรม และนักบรรยายธรรมที่ผลิตผลงานออกมาในรูปสื่อโทรทัศน์ และหนังสือออกมาอย่างสม่ำเสมอ จนได้รับพระราชทานรางวัลเสมาธรรมจักร จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีฯ ในงานสัปดาห์พระพุทธศาสนาวิชาบูชาประจำปี 2550

การเผยแผ่ธรรมะของพระมหากษัตริย์วชิรเมธีเป็นการเผยแผ่ธรรมะท่ามกลางสังคมที่กำลังกำลังการแข่งขันสูง คนในยุคปัจจุบันต้องการความรวดเร็วฉับไวในการบริโภคข้อมูลข่าวสาร ฉะนั้นการที่จะให้ธรรมะเข้าไปถึงจิตใจได้ ต้องทำงานในลักษณะเชิงรุกที่ก้าวหน้ากว่าแต่เดิมมาก เนื่องจากแต่เดิมที่วิทยาการและความก้าวหน้าทางเทคโนโลยียังไม่เจริญก้าวหน้าและยังไม่มีบทบาทในสังคมไทยมากนัก คนไทยในอดีตสนใจศึกษาหลักธรรมของพระพุทธองค์กันอย่างแพร่หลาย และต่างก็ให้ความสำคัญกับพระพุทธศาสนา ทั้งการเข้าวัดฟังธรรมในวันสำคัญทางศาสนา การตักบาตรเวียนเทียน การถือบุญโศกศัลในวันพระ ฯลฯ สถาบันศาสนาจึงเปรียบเสมือนศูนย์รวมจิตใจและเป็นวงล้อให้สังคมไทยดำเนินไปได้อย่างปกติสุข แต่เมื่อโลกก้าวเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ จึงก่อให้เกิดช่องว่างระหว่างประชาชนและศาสนามากยิ่งขึ้น โดยมีปัจจัย 2 ประการคือ ประการแรก เมื่อโลกก้าวเข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งเป็นยุคของเทคโนโลยีข่าวสาร สังคมจึงเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การขยายตัวทางเทคโนโลยีก่อให้เกิดสถาบันทางสังคมต่างๆ ขึ้นมากมาย ด้วยเหตุนี้จึงมีสถาบันอื่นๆ เข้ามาทำหน้าที่ในส่วนต่างๆ ของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถาบันเศรษฐกิจ กำลังเป็นสถาบันที่เบียดบังสถาบันสังคมเดิมอย่างสถาบันศาสนา และก้าวเข้ามา มีบทบาทสำคัญในสังคมไทยปัจจุบัน เห็นได้จาก ณ ขณะนี้สภาพแวดล้อมและสภาพสังคมไทย มุ่งเน้นเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจมากยิ่งขึ้น จึงส่งผลกระทบโดยตรงต่อวิถีชีวิต และจิตใจของคนในสังคม ปัจจัยอีกประการหนึ่งที่ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างคนกับศาสนาถอยห่างกันมากยิ่งขึ้น ก็คือการเผยแผ่ธรรมะโดยส่วนใหญ่ของพระสงฆ์ไทยมีลักษณะเป็นการเผยแผ่ในเชิงรับ จึงไม่สามารถ “ส่งธรรม” ไปถึงคนในปัจจุบันได้อย่างทั่วถึง และไม่เหมาะสมกับลักษณะวิถีชีวิตของคนรุ่นใหม่ซึ่งมีวิถีชีวิตที่เน้นวัตถุนิยมและบริโภคนิยม ดังที่พระธรรมโกศาจารย์ได้กล่าวให้แง่คิดว่า “การเผยแผ่เชิงรับทำให้เราตามไม่ทันศาสนาอื่น ถ้าขึ้นเราใช้วิธีตั้งรับต่อไป เราจะสูญเสียพุทธศาสนาให้ศาสนาอื่นๆ ไปทุกๆ วัน” (ธีรวัธ บำเพ็ญบุญบารมี, 2550)

แม้เทคโนโลยีจะเข้ามามีบทบาทกับวิถีชีวิตของคนไทย และเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้วัฒนธรรมทางสังคมเปลี่ยนแปลงไป อย่างไรก็ตามเทคโนโลยีไม่สามารถพัฒนาคนให้มีจิตซาบซึ้ง เข้าใจและเห็นคุณค่าของธรรมะได้อย่างแจ่มแจ้ง ซึ่งพระมหากุศลวิชัยธรรมเมธีได้แลเห็นช่องว่างในการสื่อสารระหว่างพระสงฆ์ และพุทธศาสนิกชนในปัจจุบัน ว่าสามารถผนวกเอาธรรมะที่ทรงคุณค่าและสื่อที่ทันสมัยเข้าไว้ด้วยกัน แทนที่จากเดิมจะถ่ายทอดผ่านทางวิธีมุขปาฐะ ซึ่งการสื่อสารด้วยวิธีนี้สามารถสื่อสารได้เฉพาะบุคคล หรือเพียงเฉพาะกลุ่ม แต่หากการสื่อสารใดๆ สามารถนำสื่อเข้ามาช่วย เพื่อใช้ในการสื่อสารไปยังมวลชนแล้ว จะช่วยอย่างยิ่งในการสื่อสาร รวมถึงการกระจายธรรมะให้เข้าถึงคนจำนวนมากยิ่งขึ้น โดยยิ่งใช้สื่อหลากหลายประเภทและศักยภาพสูงมากเท่าไร ก็จะยอมมีพลังในการสื่อสารมากขึ้นเท่านั้น สาเหตุหลักที่พระมหากุศลวิชัยธรรมเมธีนำสื่อมาใช้ในการเผยแผ่ธรรมะ เนื่องด้วยพระมหากุศลวิชัยธรรมเมธีเห็นว่า ปัจจุบันพื้นที่สื่อสารมวลชนได้กลายเป็นพื้นที่แห่งการบ่มเพาะกิเลส และมีพระเพียงไม่กี่รูปที่กล้าเข้าไปใช้ สื่อจึงกลายเป็นเครื่องมือของสื่อมวลชนที่กระตุ้นกิเลส สร้างความมึนงง มอมเมาคนด้วยความไร้สาระ ฉะนั้นเมื่อพระมหากุศลวิชัยธรรมเมธีพบข้อบกพร่อง และพบช่องทางที่มีประสิทธิภาพในการสื่อสาร พระมหากุศลวิชัยธรรมเมธีจึงไม่รอช้าที่จะจึงนำธรรมะออกเผยแผ่ผ่านทางพื้นที่สื่อสารมวลชน

พระมหากุศลวิชัยธรรมเมธีได้เผยแผ่ธรรมะผ่านสื่อมวลชนหลายประเภท ทั้งเลือกใช้สื่อสารมวลชนทุกรูปแบบ และยังใช้สื่อใหม่ที่กำลังได้รับความนิยมอย่างยิ่งในปัจจุบัน เช่น เฟซบุ๊ก (facebook) ทวิตเตอร์ (twitter) และพัฒนาสื่อที่ใช้ให้ทันสมัย เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน การใช้ภาษาผ่านสื่อเหล่านั้นก็เป็นภาษาที่มีความสละสลวยงดงาม อ่านแล้วเข้าใจได้ง่าย ทั้งยังมีการทำลายกำแพงการสื่อสารโดยการแปลธรรมะที่สอนจากภาษาไทยเป็นภาษาต่างประเทศ ซึ่งทำให้ธรรมะนั้นส่งถึงคนจำนวนมากโดยไม่จำกัดเฉพาะคนไทยเท่านั้น การเผยแผ่ธรรมะด้วยการนำสื่อมวลชนมารับใช้ธรรมะด้วยวิธีนี้ ทำให้เกิดปรากฏการณ์ ในการเผยแผ่ธรรมะรูปแบบใหม่ เห็นได้จากขณะนี้พระมหากุศลวิชัยธรรมเมธี มีจำนวนแฟนใน Face book และ twitter เกือบแสนคน และกำลังได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ในปัจจุบัน สื่อโทรทัศน์และวิทยุจำนวนมาก ต่างเชิญพระมหากุศลวิชัยธรรมเมธีไปใช้พื้นที่สื่อเหล่านั้นเอง เพื่อเผยแผ่ธรรมะออกไปให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น

นอกจากการใช้สื่อที่ทันสมัยในการเผยแผ่ธรรมะผ่านสื่อมวลชนแล้ว พระมหากุศลวิชัยธรรมเมธี ยังตั้งปณิธานในการทำงานเผยแผ่พระพุทธศาสนาเอาไว้ว่า จะต้องเผยแผ่พระพุทธศาสนาในเชิงรุก (Active Buddhism) โดยพระมหากุศลวิชัยธรรมเมธีได้มีการปรับภาพลักษณ์ของตนเองใหม่เป็น “Active Buddhist Monk” หรือ “Active Buddhist missionary” ที่เรียกว่าการเผยแผ่

พระพุทธศาสนาแบบ “พุทธก้าวหน้า พระก้าวนำ” นั่นคือพระจะไม่นั่งอยู่กับวัดแล้วรอให้คนเข้ามาหาพระหรือธรรมะเพียงเท่านั้น แต่พระหรือธรรมะเองจะต้องบุกไปทำงานทุกหนทุกแห่ง จึงเป็นที่มาของแนวคิดที่เรียกว่า “ธรรมะติดปีก” ซึ่ง “ธรรมะติดปีก” ถือได้ว่าเป็นการปรับรูปลักษณ์และรูปแบบใหม่ในการสอนธรรมะ นอกจากนี้พระมหาอุทิศชัยวิชิตยังมีรูปแบบในการเผยแพร่ธรรมะทางหนังสือที่มีชื่อชุดว่า “ธรรมะประยุกต์” ที่ประกอบด้วย ธรรมะติดปีก ธรรมะดับร้อน ธรรมะหลับสบาย และธรรมะบันดาล ซึ่งได้รับความนิยมเป็นอย่างมากขนาดเป็นหนังสือระดับขายดี (Best Seller) นอกจากนี้ทั้งพระมหาอุทิศชัยวิชิตยังได้ไปออกรายการทางโทรทัศน์บ่อยครั้ง เช่น เมืองไทยวาไรตี้ (ททบ.5) สยามทูเดย์ (ททบ.5) กล้าคิดกล้าทำ (ททบ.5) พุทธประทีป (ททบ.5) ร้านชำยามเช้า (TITV) รอยธรรมธรรมมาภิวัตน์ (ASTV) ที่นี่หมอล็อต (ช่อง 7) วู้ดดีเกิดมาคุย (ช่อง 9) และชุมชนนิมนต์ยิ้ม (ช่อง3) จนได้รับฉายา “พระดารา”

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่า พระมหาอุทิศชัยวิชิตใช้สื่อสารมวลชนอย่างไรในการเผยแพร่ธรรมะ และมีการวาทศิลป์ทางภาษาเพื่อการเผยแพร่ธรรมะอย่างไรผ่านสื่อสารมวลชน ธรรมะของท่านจึงได้รับความสนใจจากคนในปัจจุบันเป็นจำนวนมากและศึกษาความคิดเห็นของผู้รับสารที่มีต่อธรรมะของพระมหาอุทิศชัยวิชิต

ปัญหานำการวิจัย

1. พระมหาอุทิศชัยวิชิตใช้สื่อสารมวลชนอย่างไรในการเผยแพร่ธรรมะ
2. พระมหาอุทิศชัยวิชิตใช้วาทศิลป์ทางภาษาผ่านสื่อสารมวลชนอย่างไรในการเผยแพร่ธรรมะ
3. ผู้รับสารมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการเผยแพร่ธรรมะผ่านสื่อสารมวลชนของพระมหาอุทิศชัยวิชิต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์การใช้สื่อสารมวลชนการเผยแพร่ธรรมะของพระมหาอุทิศชัยวิชิต
2. เพื่อวิเคราะห์การใช้วาทศิลป์ทางภาษาในการเผยแพร่ธรรมะของพระมหาอุทิศชัยวิชิต
3. เพื่อศึกษาถึงความคิดเห็นของผู้รับสารที่มีต่อการเผยแพร่ธรรมะของพระมหาอุทิศชัยวิชิตผ่านสื่อสารมวลชน

ข้อสันนิษฐานเบื้องต้น

1. พระมหาอุทิศชัยวิชิตใช้วาทศิลป์ทางภาษาหลายรูปแบบในการเผยแพร่ธรรมะ เช่น การ

ใช้โวหาร ประกอบด้วย บรรยายโวหาร พรรณนาโวหาร เทคนาโวหาร สาธกโวหาร และอุปมาโวหาร การใช้ภาพพจน์ ได้แก่ อุปมา อุปลักษณ์ บุคคลาธิษฐาน อติพจน์ นามนัย สมญานาม ปฏิพจน์ การอ้างถึง การซ้ำคำ ปฏิพจน์ การเล่นเสียง สัทพจน์ สัตยลักษณ์ การใช้คำ เช่น การใช้คำซ้ำ คำซ้อน คำโวพจน์ คำภาษาต่างประเทศ คำร่วมสมัย หลีกเลี่ยงคำศัพท์พระภิกษุสงฆ์ หากใช้คำภิกษุสงฆ์จะมีการอธิบายคำศัพท์นั้นเพิ่มเติม จึงทำให้ธรรมะของพระมหาจุฬิชาจารย์ธรรมมีภาษาที่สละสลวย ลึกซึ้ง คมคาย ทำให้ผู้รับสารเข้าใจได้ง่าย และเกิดประสิทธิภาพในการสื่อสาร

2. พระมหาจุฬิชาจารย์ธรรมมีใช้สื่อสารมวลชนหลายประเภทในการเผยแผ่ธรรมะ และยังเป็นสื่อที่มีศักยภาพในการสื่อสาร สามารถเข้าถึงคนจำนวนมากๆ ประกอบด้วย สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุ สื่อใหม่ที่กำลังได้รับความนิยม คือ www.facebook.com และ www.twitter.com หนังสือพิมพ์ รายการโทรทัศน์ และวิทยุ นอกจากนี้สื่อที่พระมหาจุฬิชาจารย์ธรรมมีเลือกใช้นั้น โดยมากเป็นสื่อทางเลือกซึ่งกำลังได้รับความนิยมอย่างยิ่งในปัจจุบัน จึงทำให้ธรรมะของพระมหาจุฬิชาจารย์ธรรมมีเป็นที่รู้จักอย่างรวดเร็ว และแพร่หลาย

3. ผู้รับสารที่ได้รับธรรมะผ่านสื่อสารมวลชนประเภทต่างๆ จากพระมหาจุฬิชาจารย์ธรรมมี มีแนวโน้มในการเปลี่ยนแปลงแนวคิดและทัศนคติ โดยมีแนวโน้มที่จะมองเห็นว่าธรรมะเป็นสิ่งที่ดีงาม เป็นเรื่องที่ไม่เข้าใจง่าย ไม่ล้าสมัยและใกล้ตัวมากยิ่งขึ้น รวมถึงยังมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามหลักคำธรรมะที่พระมหาจุฬิชาจารย์ธรรมมีสอน อีกทั้งผู้รับสารยังมีความคิดเห็นในเชิงบวกต่อการใช้สื่อสารมวลชนในการเผยแผ่ธรรมะของพระมหาจุฬิชาจารย์ธรรมมี เนื่องจากผู้รับสารมีความสะดวกในการรับสารที่มีประโยชน์และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตรประจำวัน

4. ขอบเขตงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษา โดยศึกษาจากสื่อสารมวลชนประเภทต่างๆ ที่พระมหาจุฬิชาจารย์ธรรมมีใช้เพื่อการเผยแผ่ธรรมะ ประกอบด้วย คอลัมน์ประจำของพระมหาจุฬิชาจารย์ธรรมมีที่เขียนในหนังสือพิมพ์และนิตยสาร รายการโทรทัศน์และรายการวิทยุ และสื่อใหม่ที่กำลังได้รับความนิยม คือ เฟสบุ๊ก (www.facebook.com) และ ทวิตเตอร์ (www.twitter.com) โดยใช้ระยะเวลาการศึกษาทั้งสิ้น 3 เดือน เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2553 – 31 มกราคม 2554 ทั้งนี้ผู้วิจัยจะศึกษาถึงการใช้สื่อสารมวลชนเพื่อการเผยแผ่ธรรมะของพระมหาจุฬิชาจารย์ธรรมมี การใช้วรรณศิลป์ทางภาษาที่ใช้ในการเผยแผ่ธรรมะผ่านสื่อสารมวลชนของพระมหาจุฬิชาจารย์ธรรมมี อีกทั้งยังศึกษาความคิดเห็นของผู้รับสารที่มีต่อการเผยแผ่ธรรมะผ่านสื่อสารมวลชนของพระมหาจุฬิชาจารย์ธรรมมี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลของการวิจัยนี้จะทำให้ได้ทราบถึงองค์ความรู้เกี่ยวกับกลวิธีในการสื่อสารธรรมะ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ดีของประชาชน
2. ผลของการวิจัยนี้จะ เป็นแนวทางพัฒนาดกลวิธี การสื่อสารของสื่อบุคคล รวมถึงสื่ออื่นๆ ที่ผลิตจากสื่อบุคคล
3. ผลของการวิจัยนี้จะ เป็นประโยชน์ต่อสถาบันศาสนา สามารถนำไปใช้พัฒนาดกลวิธี การสอนธรรมะของพระสงฆ์เพื่อใช้สอนประชาชน และเผยแพร่ธรรมะให้กว้างขวางต่อไป

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

☐ พระมหาวุฒิชัยวชิรเมธี หมายถึง	คำเรียกพระมหาวุฒิชัยวชิรเมธี โดยใช้ ☐ นามปากกา "ว.วชิรเมธี" ว.วชิรเมธีเป็นพระอุปัชฌาย์ ปัจจุบันพระมหาวุฒิชัยจำพรรษาอยู่ที่วัดไร่เชิงตะวัน จังหวัดเชียงราย พระมหาวุฒิชัยวชิรเมธีเป็นพระนักวิชาการ นักคิดนักเขียน พระพุทธศาสนารุ่นใหม่ เป็นนักปฏิบัติธรรม และนักบรรยายธรรมที่ผลิตผลงานออกมาในรูปแบบสื่อโทรทัศน์และหนังสือออกมาอย่างสม่ำเสมอในยุคปัจจุบัน
☐ วาทศิลป์ หมายถึง	☐ การใช้ถ้อยคำ ลำนวนทางภาษาให้ประทับใจ ☐ ก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจถึงสัจธรรม และความจริงของธรรมชาติซึ่งเป็นแก่นแท้ของธรรมะ โดยวาทศิลป์ประกอบด้วยการใช้โวหาร ☐ คือ บรรยายโวหาร พรรณนาโวหาร เทศนาโวหาร สาธกโวหาร และอุปมาโวหาร การใช้ภาพพจน์ ได้แก่ อุปมา อุปลักษณะ บุคคลาธิษฐาน อติพจน์ นามนัย สมญานาม ปฏิทรรศน์ การอ้างถึง การซ้ำคำปฏิเสธ การเล่นเสียง สัทพจน์ สัญลักษณ์ การใช้คำ เช่น การใช้คำซ้ำ คำซ้อน คำไวพจน์ คำภาษาต่างประเทศ คำร่วมสมัย และคำศัพท์พระภิกษุสงฆ์ เป็นต้น

